

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันนี้ นักการศึกษาได้มองเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับอนุบาลมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นว่าในแผนการศึกษาแห่งชาติได้ระบุให้มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาในระดับอนุบาลด้วย โดยรัฐจะสนับสนุนให้ท้องถิ่นและเอกชนจัดให้มากที่สุด ส่วนการจัดการศึกษาระดับนี้รัฐจะจัดทำเพียงเพื่อเป็นตัวอย่างและเพื่อการค้นคว้าวิจัยเท่านั้น¹ ปัญหาที่สำคัญข้อหนึ่งที่ควรให้ความสนใจและทำการแก้ไขก็คือ การประเมินพัฒนาการทางภาษาของนักเรียนตามโรงเรียน มีผู้ศึกษาสุขภาพจิตของเด็กในวัยเรียนพบว่าปัญหาสุขภาพจิตของเด็กในวัยที่เด็กเรียนอนุบาลซึ่งพ่อแม่และครูพบบ่อยประการหนึ่งคือ ปัญหาเด็กปัญญาอ่อน² ซึ่งในวัยก่อนหน้านี้อาจไม่เป็นที่สังเกตได้ชัดเจนนัก แต่ปัจจุบันนี้โรงเรียนส่วนใหญ่เริ่มสอนให้เด็กเขียนอ่านควบคู่ไปกับการให้เด็กเรียนรู้การเขาสังคมกับเพื่อนๆ ในชั้นอนุบาลครูอาจพบว่าเด็กบางคนเรียนไม่ทันเพื่อนและมีพฤติกรรมไม่สมอายุเมื่อเทียบกับเด็กวัยเดียวกัน จากการวินิจฉัยโรคของศูนย์สุขภาพจิต กรมการแพทย์และอนามัย กระทรวงสาธารณสุขที่รายงานไว้เมื่อปีพ.ศ. 2516 จากผู้ป่วยที่มาตรวจเป็นเด็กและเยาวชน 864 ราย โรคที่พบมากที่สุดคือ ปัญญาอ่อน (Mental Retardation)³ ซึ่งมีถึงร้อยละ 26.5 และจากการรายงานของ

¹ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2520 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรบัณฑิต, 2520), หน้า 4.

² สมทรง สุวรรณเจษ, "ปัญหาสุขภาพจิตในเด็กวัยเรียน," จิตวิทยาคลินิก 5 (มิถุนายน 2517): 21.

³ อัมพร โอตระกูล, "สุขภาพจิตเด็กในประเทศไทยและข้อคิดเห็นบางประการเกี่ยวกับการรักษา," จิตวิทยาคลินิก 5 (มกราคม 2517): 20-25.

ศูนย์สุขภาพจิตในปีพ.ศ. 2518 พบว่า เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี 473 ราย เป็นโรค ปรากฏการณ์ 179 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.84 และในจำนวนผู้ป่วยเป็นโรคปรากฏการณ์นี้ เป็นเด็กซึ่งมีอายุ 3.1-6 ปี 74 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.34 ของเด็กที่ป่วยเป็นโรค ปรากฏการณ์ทั้งหมด โรคที่พบว่าเด็กเป็นมากรองลงมาก็คือปัญหาความผิดปกติทางพฤติกรรม (Behavior Disorders) มีร้อยละ 20 ส่วนโรคจิตเด็กและโรคประสาท เด็กพบว่า มีเท่า ๆ กันคือ ประมาณร้อยละ 5¹

สงข² กล่าวว่า เด็กปรากฏการณ์ที่มีความบกพร่องทางสมองมาแต่กำเนิดนั้น ไม่สามารถแก้ไขหรือรักษาให้ดีขึ้นได้ แต่อาจครูสอนเข้าใจธรรมชาติของเด็กเหล่านี้ ก็พอจะอบรมสั่งสอนให้เล่าเรียนได้ เด็กปรากฏการณ์ที่มีความสามารถเข้าใจเหตุการณ์ และแก้ไขตัวเองไคน้อยกว่าเด็กปกติ ความสนใจก็ค่อยกว่า ฉะนั้นการเรียนรวมชั้นกับ เด็กปกติและรับฟังคำอธิบายยาว ๆ จากครูสอนมักไร้ผล การสอนต้องใช้อุปกรณ์ประกอบ การสอน งานที่ให้ทำก็ต้องเป็นงานง่าย ๆ และเห็นผลเร็ว ถ้าเด็กยังปรากฏการณ์ เพียงไรก็ต้องการความช่วยเหลือจากครูมากขึ้น เด็กปรากฏการณ์เหล่านี้ถ้าเรียนกับเด็ก ปกติจะได้รับความกดดันทางจิตใจ เพราะต้องแข่งขันกับเพื่อนที่มีความสามารถมากกว่า แม้จะมีอายุมากกว่าหรือเท่ากันเด็กที่มีปรากฏการณ์ก็กลายเป็นผู้ล้มเหลวตลอดกาล ถูกครู คุก เพื่อนล้อ เป็นเด็กหนีโรงเรียน เกะกะเกเร ผลที่สุดถ้าไม่เป็นโรคจิตก็เสียเด็ก อาจประพฤติก้าวเป็นอันธพาลไป การวินิจฉัยเด็กปรากฏการณ์อาจทำได้ง่าย ๆ โดยศึกษา ประวัติความเจริญเติบโตของเด็กตั้งแต่แรกเกิดจากครูปกครองว่า คำว่า คลาน ปีน เดิน ช้ากว่าเด็กปกติไหม เป็นต้น หรือจากการทดสอบเขาวนปรากฏการณ์โดยใช้เครื่องมือ ทดสอบทางจิตวิทยาก็ได้

ในการวัดและประเมินผลการเรียนของเด็กอนุบาลในโรงเรียนสังกัดกรม สำนัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการประเมินพัฒนาการทางกานเขาวนปรากฏการณ์โดย

¹ อัมพร โอตระกูล และคนอื่น ๆ, "สุขภาพจิตผู้รับบริการศูนย์สุขภาพจิต, "วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย 23(มิถุนายน 2521): 147-149.

² สงข ทองสาย, "ทำไมเด็กจึงเรียนอ่อน," ประชาศึกษา 9(เมษายน 2509): 555.

การสังเกตของครูในคานต่าง ๆ ได้แก่ ความจำ ความคิดริเริ่ม การสังเกต การแก้ไข ปัญหา ความเข้าใจ เชาวน์ ความสนใจ และการตัดสินใจ ถ้าครูไม่ทราบถึงพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาของนักเรียนแต่ละคนในชั้นเรียนว่าอยู่ที่ระดับใดเมื่อเทียบกับนักเรียนที่มีอายุเท่า ๆ กัน และถ้าครูจะสนใจใฝ่ใจใส่ดูแลไม่ทั่วถึงก็อาจทำให้นักเรียนที่มีพัฒนาการช้าเสียเปรียบเพื่อนมากขึ้น

นักจิตวิทยาพยายามศึกษาและสร้าง เครื่องมือเพื่อวัดเชาวน์ปัญญาให้มีความสามารถในการวัดได้อย่างละเอียด และถูกต้อง หรือใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด จากการศึกษาของกู๊ดเอนัฟ (Goodenough) พบว่าภาพที่เด็กวาดนั้นมักจะสะท้อนให้เห็นถึงมโนทัศน์ (Concept) ตามระดับเชาวน์ปัญญา จึงสร้างแบบทดสอบสำหรับวัดเชาวน์ปัญญาโดยให้วาดภาพคนขึ้นมา

การศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับภาพวาดของเด็กได้ทำกันมานาน พบว่าภาพวาดที่เป็นรูปคนจะแสดงให้เห็นความเจริญก้าวหน้าของมโนทัศน์ของเด็ก¹ สิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าของมโนทัศน์ก็คือรายละเอียดของร่างกาย และสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าของมโนทัศน์นี้เอง เรียกว่า เป็นการวัดวุฒิภาวะทางเชาวน์ปัญญา (Intellectual Maturity) ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการวัดเชาวน์ปัญญาทั่วไป (General Intelligence) และสัมพันธ์กับความคิดนามธรรม (Abstract Thinking) ต่อมาแฮร์ริส (Harris) ได้ปรับปรุงแบบสอบของกู๊ดเอนัฟให้ดีขึ้นโดยเปลี่ยนชื่อจากแบบสอบวาดรูปคนกู๊ดเอนัฟ (The Goodenough Draw-a-Man Test) มาเป็นแบบสอบวาดภาพกู๊ดเอนัฟ-แฮร์ริส (The Goodenough-Harris Drawing Test) และเพิ่มจำนวนข้อสอบเขาไปอีก 2 มาตรา (Scales) คือแบบสอบเติมใบหน้าภาพผู้ชายภาพเดียว ส่วนแบบสอบที่ปรับปรุงใหม่ให้วาดภาพผู้ชาย ๒ คน และตัวเอง

¹ Dale B. Harris, Children's Drawings as Measures of Intellectual Maturity (New York: Harcourt, Brace and World, 1963), p. 225.

แบบสอบนี้ในต่างประเทศได้นำมาใช้กันอย่างแพร่หลาย¹

ในประเทศไทยแม้จะมีการใช้แบบสอบที่เป็นมาตรฐานกันมากขึ้นในวงการศึกษาและจิตวิทยา โดยมีการนำไปใช้ในหน่วยงานต่าง ๆ เช่น การใช้เพื่อประกอบการรักษาคนไข้ในโรงพยาบาลทั่วไปที่มีหน่วยงานทางจิตเวชทุกแห่ง คณิสิตสุขวิทยาจิตของกองสุขภาพจิต กรมการแพทย์และอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า การใช้แบบวัดเชาวน์ปัญญาในโรงเรียนต่าง ๆ ยังมีน้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอนุบาล ซึ่งเป็นวัยเริ่มเข้าโรงเรียน

เด็กจะมีพัฒนาการดีหรือไม่นั้น ครูมีส่วนช่วยอยู่มาก แบบวัดเชาวน์ปัญญาส่วนใหญ่दानำของต่างประเทศมาใช้โดยตรงก็จะทำให้มีปัญหเกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรม เนื่องจากแบบสอบวากภาพกุกอีนัพ-แอร์ริส เป็นแบบสอบวัฒนธรรม (Culture-Fair Test) และเป็นแบบสอบประเภทไม่ใช้ถ้อยคำ (Non-verbal Test) เหมาะกับวัยเด็ก และสามารถนำไปใช้ได้ง่าย

กวยเหตุผลดังกล่าวมาแล้วทั้งหมด ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำแบบสอบวากภาพกุกอีนัพ-แอร์ริสมาศึกษาภาวะทางเชาวน์ปัญญาของ เด็กไทยในระดับอนุบาล โดยศึกษาความเที่ยง (Reliability) ความตรง (Validity) ของแบบสอบ และสร้างปกติวิสัย (Norms) ของคะแนนจากแบบสอบไว้เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบระดับของพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาเมื่อนำแบบสอบนี้ไปใช้ประกอบการประเมินพัฒนาการทางค่านเชาวน์ปัญญาของนักเรียนอนุบาลตามโรงเรียนต่อไป

¹Anne Anactasi, Psychological Testing, 3d ed. (New York: Macmillan Co., 1968), p. 250.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาพฤติกรรมทางเชาวน์ปัญญาของ เด็กไทยในระดับนุบาลแยกตามระดับอายุและเพศ โดยใช้แบบสอบวาดภาพกูกอีนีฟ-แฮร์ริส
2. ประเมินความเที่ยงและความตรงของแบบสอบ
3. ศึกษาปกติวิสัยของพฤติกรรมทาง เชาวน์ปัญญาของ เด็กไทยในระดับนุบาลแยกตามระดับอายุและเพศ

สมมติฐานของการวิจัย

จากทฤษฎีเชาวน์ปัญญาของแกทเทล (Cattell) กล่าวว่า เชาวน์ปัญญาประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 อย่าง คือความสามารถทั่วไปฟลูอิด (Fluid General Ability) ซึ่งเป็นความสามารถทางสมองที่ปราศจากวัฒนธรรม กับความสามารถทั่วไปคริสตัลไลซ์ (Crystallized General Ability) ซึ่งเป็นความสามารถที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมหรือสิ่งแวดล้อมมากกว่า ถ้าแบบสอบเชาวน์ปัญญารวัดความสามารถทั่วไปฟลูอิดได้แล้ว ผู้รับการทดสอบที่มีอายุต่างกันควรจะได้คะแนนจากแบบสอบต่างกัน และคะแนนควรเพิ่มขึ้นตามระดับอายุ¹

จากการศึกษาของแฮร์ริส (Harris) ในการปรับปรุงและขยายแบบสอบวาดภาพคนของกูกอีนีฟโดยศึกษาที่เด็กอเมริกัน พบว่าคะแนนจากแบบสอบจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จากอายุ 5 ปี จนถึงอายุประมาณ 13 หรือ 15 ปี² และกล่าวถึงการศึกษากูกอีนีฟว่าในการทดสอบภาพวาด เพศหญิงได้คะแนนสูงกว่าเพศชายอย่าง

¹R. B. Cattell, Abilities: Their Structure, Growth, and Action. (Boston: Houghton Mifflin, 1971). cited by William A. Mehrens and Irvin J. Lehmann, Measurement and Evaluation in Education and Psychology, 2d ed. (New York: Holt, Rinehart and Winston, 1978), p. 402.

²Dale B. Harris, Children's Drawings as Measures of Intellectual Maturity, p. 102.

เห็นโทษทุกกระดัยอายุ¹

ลีเปอร์ (Leeper)² กล่าวว่า ผู้ที่ทำการวิจัยในเรื่องความพร้อมมีความเห็นพ้องกันว่า พัฒนาการทางสมอง เป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนอานคัง เช่น การศึกษาของมอร์เฟท (Morphett) และวอชเบิร์น (Washburne) พบว่า ร้อยละ 84 ของนักเรียนที่มีอายุสมองประมาณ 6.5 ปี และร้อยละ 91 ของนักเรียนที่มีอายุสมอง 7 ปี ขึ้นไปได้ประสบความสำเร็จในการเรียนอานในชั้นประถมหนึ่ง และไคสรุปว่า เด็กที่มีอายุระหว่าง 6.5 ถึง 7 ปีนั้นเหมาะที่สุดสำหรับเริ่มสอนอาน แสดงว่าพัฒนาการทางสมองและความพร้อมในการเรียนอานมีความสัมพันธ์กัน

จากทฤษฎีและการศึกษาคังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่า

1. นักเรียนที่ระดับอายุค่างกันมีวุฒิภาวะทางเชาวนน์ปัญญาค่างค่างกัน
2. นักเรียนชายและหญิงมีวุฒิภาวะทางเชาวนน์ปัญญาค่างค่างกัน
3. วุฒิภาวะทางเชาวนน์ปัญญามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการเรียนอาน

เรียนอาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะนักเรียนระดับอนุบาล ชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาในช่วงภาคปลาย ปีการศึกษา 2522
2. ตัวแปรที่ศึกษาค่าหนึ่งถึงเฉพาะเชาวนน์ปัญญาที่วัดไคจากแบบสอบถามภาพกุกคีนีฟ-แอร์ริส และคะแนนจากแบบทดสอบวัดความพร้อมในการเรียนอานตามระดับอายุและเพศเท่านั้น มีไคค่าหนึ่งถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคม เชื้อชาติ และศาสนา

¹Dale B. Harris, Children's Drawings as Measures of Intellectual Maturity, p. 31.

²Sarah Hammond Leeper, et al., Good School for Young Children. 2d ed. (London: Macmillan Co., 1971), p. 172.

3. แบบสอบวาดภาพกุกอีนีฟ-แอรวิส ที่นำมาใช้ในการวิจัยนี้เป็นเฉพาะ ส่วนที่ให้คะแนนแบบมาตรารายละเอียด (Point Scale) เท่านั้น เกณฑ์การตัดสินให้คะแนนได้ยึดถือตามแนวของกุกอีนีฟ-แอรวิส เกณฑ์การให้คะแนนแสดงไว้ในภาคผนวกหน้า 102-123

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ผู้ตรวจให้คะแนนประเมินภาพวาดของเด็กควยเกณฑ์เดียวกัน
 2. เกณฑ์การให้คะแนนความแนวของกุกอีนีฟ-แอรวิส เป็นเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้กับทุกวัฒนธรรม ถือเป็นเกณฑ์ตัดสิน ชาวอเมริกันของ เด็กไทยได้
 3. นักเรียนแต่ละคนเข้าใจคำสั่งในการทำแบบสอบเหมือนกันทุกคน
 4. นักเรียนทำข้อสอบด้วยความตั้งใจ และใช้ความสามารถของตัวเอง
- ทุกคน

5. แบบทดสอบวัดความพร้อมในการเรียนอ่านเชื่อถือได้

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

ประสบการณ์จากการฝึกใช้เครื่องมือของนักเรียนแต่ละคนอาจมีผลทำให้คะแนนแตกต่างกัน ซึ่งการศึกษาคั้งนี้มีไว้ควบคุมเรื่องนี้

คำจำกัดความ

วุฒิภาวะทางเชาวนปัญญา หมายถึงคะแนนที่ได้จากแบบสอบวาดภาพกุกอีนีฟ-แอรวิส

เด็กไทยในระดับอนุบาล หมายถึง นักเรียนระดับอนุบาลชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

ปกติวิสัยของคะแนนเชาวนปัญญา หมายถึง ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่ได้จากแบบสอบวาดภาพกุกอีนีฟ-แอรวิสของนักเรียนระดับอนุบาลภาคปลาย ปีการศึกษา 2522

นักเรียนที่มีอายุ 4 ปี 5 ปี และ 6 ปี มีความหมายดังนี้

- 1. อายุ 4 ปี หมายถึง 4 ปีบริบูรณ์ถึง 4 ปี 11 เดือน
- 2. อายุ 5 ปี หมายถึง 5 ปีบริบูรณ์ถึง 5 ปี 11 เดือน
- 3. อายุ 6 ปี หมายถึง 6 ปีบริบูรณ์ถึง 6 ปี 11 เดือน

มโนทัศน์ หมายถึง แบบความคิดที่เกี่ยวกับการจำแนกประเภทของสิ่งต่างๆ ตามลักษณะเฉพาะที่ร่วมกันอยู่ เช่น เสื้อ กางเกง เสื้อกันหนาว เป็นมโนทัศน์ว่า " เครื่องนุ่งห่ม "

ความพร้อมในการเรียนอ่าน หมายถึง พัฒนาการระดับหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กเรียนอ่านได้โดยมีอุปสรรคต่าง ๆ ไม่มากนัก หรือสามารถเรียนได้ในอัตราเร็วซึ่งเป็นอัตราปกติสำหรับเด็กทั่วไป

แบบสอบถามภาพ หมายถึง แบบสอบถามภาพกุกอีนีฟ-แตรวิส

แบบสอบถามความพร้อม หมายถึงแบบทดสอบวัดความพร้อมในการเรียนอ่าน

มาตรการรายละเอียด หมายถึง การให้คะแนนเป็นข้อ ๆ โดยดูจากจำนวนรายละเอียดของส่วนต่าง ๆ ในภาพวาด

ผู้ชาย มาตรการผู้ชาย หมายถึง การให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนมาตรา

ผู้หญิง มาตรการผู้หญิง หมายถึง การให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนมาตรา

ตัวเอง มาตรการตัวเอง หมายถึง การให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนมาตรา

ตัวเอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบคุณสมบัติของแบบสอบถามภาพกุกอีนีฟ-แตรวิส เมื่อนำมาใช้ในสภาพวัฒนธรรมของไทย

2. ทำให้ทราบปกติวิสัยของคะแนนจากแบบสอบถามสำหรับเด็กไทยในระดับอนุบาลของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

3. ทำให้ได้เครื่องมือสำหรับวัดคุณลักษณะทางเชาวน์ปัญญาของนักเรียนในระดับอนุบาลเพิ่มขึ้น ช่วยให้ครูจัดนักเรียนเข้ากลุ่มได้สะดวกขึ้น และสามารถเลือกวิธีสอนได้ตรงตามระดับพัฒนาการของนักเรียนอีกด้วย